

Thomas d'Istria

Invånarna i Bachmut i Donbas under storm av rysk artillerield

Le Monde, 22 november 2022

Medan ukrainska styrkor pressat tillbaka Rysslands längs stora delar av frontlinjen (främst Charkiv- och Cherson-områdena) har fronterna kring Bachmut inte rört sig nämnvärt åt något håll på flera månader.

Av stadens drygt 70 000 invånare har majoriteten flytt och många av de som stannat kvar är pensionärer. Situationen för de kvarvarande är mycket svår, bl a eftersom vatten-, el- och vattenförsörjning slagits ut.

Uppenbarligen ansvarar legosoldater från den paramilitära Wagnergruppen för offensiven mot Bachmut.

Militära bedömare har ställt sig frågande inför den ryska offensiven mot staden, eftersom den anses vara av föga strategiskt värde, samtidigt som striderna har blivit mycket blodiga, ”en köttkvarn”. Vissa anser att Putin, efter flera militära motgångar, bestämt sig för att en seger här skulle ha stor symbolisk och propagandistisk betydelse. Därför är Putin beredd att betala ett högt pris för att vinna denna trofé.

Den följande artikeln är ett reportage gjort inifrån staden. Den visar att situationen är mycket besvärlig för de kvarvarande. Vi får också veta att vissa av invånarna har illusioner om ryssarna, och har spända relationer till den ukrainska armén.

MF

Efter reträtten från Cherson är Vladimir Putins armé på jakt efter en framgång och hamrar utan uppehåll på mot den lilla staden Bachmut. Men där finns också ett beslutamt motstånd.

Däcken på militärfordon och ambulanser tjuter. Sjukvårdarna längst fram störtar sig fram till de soldater som anländer och för undan dem för att stabilisera skadorna under en grå himmel och ständiga explosioner för att sedan föra dem till ett sjukhus längre bak. Varje dag anländer mellan 50 och 100 soldater som sårats i striderna, säger kirurgen Volodymyr Pigulewski. Ett tiotal bårar i kakiväv, fläckade med blod, står staplade mot varandra mot väggarna, vittnen om den massaker som oförtrutet pågår vid frontlinjerna till den mest omstridda staden i Donbas.

Soldater med dyster blick väntar i en korridor med fullt med barnteckningar på väggarna. En militärpräst i uniform och med märket ”Gud är med Ukraina” på axelklaffen ber en bön samtidigt som han i sina armar håller en kraftig karl hopsjunken på en stol. Soldaten sårades söndagen den 13 november på morgonen och har kommit från Opytne, vid Bachmuts södra utkanter, där striderna varit som våldsammast de senaste dagarna. Han uppger att han ännu kan höra fiendestyrkorna, bara helt nära, mana ukrainarna att ge sig. Fullständigt lönlöst. ”Med ryssarna kommunicerar vi bara med kulor och granater”, säger han torrt.

Mitt emot honom, en annan sårad. Vladimir Gubkas ena arm är inlindad i bagaget och händerna fulla av en blandning av jord och blod. Han och tre andra soldater har blivit evakuerade från 93:e mekaniserade brigaden. En hade blivit träffad i huvudet. Vladimir vet inte om han överlevt. Han har stridit sedan kriget i Donbas började 2014 då ukrainska

separatister med stöd av Ryssland tog till vapen för att etablera de självutnämnda folkrepublikerna i Lugansk och Donetsk. Det är en härdad man idag som säger att läget vid fronten ”går för sig”. Men beträffande framtiden för Bachmut ger han prov på en speciell mimik: en blinkning och en grimas. Inte en dags uppehåll, inte en dag utan att den ryska armén försöker erövra staden. Bachmut i provinsen Donetsk, en av de båda regioner som ingår i Donbas, är platsen för några av de hårdaste striderna sedan flera månader.

Medan kropparna efter stupade täckta av kulörta filter vilar i ett hörn på gården försäkrar Dmytro Volkov, ansvarig för evakueringarna, att antalet dödade ändå förefaller honom vara ”rimligt”, med tanke på brutaliteten i striderna. Yara, en 29-årig frivillig vars hy är grå av utmattning, tar dagligen hand om ett tjugotal sårade. ”Om man inte kan hålla distansen till de här killarna, om man börjar tänka på vad de upplevt och att det kan hända också en själv eller ens närmaste, då går det inte att arbeta”, säger hon. ”Man måste ha distans och glömma vad de heter, annars blir det för tungt att bära.”

Striden om Bachmut, först och främst en politisk fråga

I början av juli erövrade de ryska trupperna nästan hela *oblasten* Lugansk. I fyra månader har ryssarna nu koncentrerat sig på staden Bachmut i ett försök att inta hela Donbas.

”Ryssarna tappade initiativet när deras allra första strategi misslyckades, den som gick ut på att erövra Kyiv och hela Ukraina”, säger Sergiy Tjerevaty, talesperson för trupperna vid fronten i öst. ”Nu behöver de uppnå en sorts seger och tillfredsställa hämndbegäret hos en del av den politiska eliten.” Han anser att slaget om Bachmut – där legosoldaterna från den ryska milisgruppen Wagner är särskilt engagerade – framför allt är en politisk fråga: ”Det finns ingen militär logik. Ryssarna har slagit sönder Donbas, att återuppbygga regionen kommer att kosta miljarder och åter miljarder.”

Kremls behov av att uppnå en framgång vid fronten har blivit än större sedan de ryska trupperna den 11 november dragit sig tillbaka från Chersonregionen i söder. Enligt Andriy Zagorodnjuk, tidigare försvarsminister, kommer Vladimir Putin ”nu att kräva framgångar i andra regioner som kompensation för att man förlorat Cherson”. I en artikel för den amerikanska tankesmedjan *Atlantic Council* säger den tidigare ministern att Ukraina måste ”förbereda sig på en större upptrappning i Donbasregionen de närmaste veckorna”.

Ryssarna står strax utanför Bachmut och hela staden utgör en frontlinje. Ekon av bombningarna hörs hela tiden. Då och då är det stadens föröddade centrum som drabbas. Inte många fönster är hela. Vatten, gas, elektricitet är borta. Kontoren i stadshuset har flyttats från byggnaden på stora torget till en anonym fastighet. Där tar Anna Petryienko-Poluchina emot. Hon är sekreterare i krigsförvaltningen. Även om de ryska bombningarna av Bachmut startade i juni ”har de intensifierats sedan augusti”, säger hon. Som om det inte fanns mer att tillägga om våldsamheten i den ryska eldstormen, som sker utan uppehåll, utan någon synbar taktisk förändring.

”Folk vet inte vart de ska ta vägen”

Bombningarna dag och natt mejar ned de ukrainska styrkorna i områdena vid fronten alldeles i närheten, men de dödar och sårar även förbipasserade. Utanför hjälpcentralen i stadens centrum säger en brandman att i genomsnitt dödas en eller två personer dagligen sedan två månader.

Militärförvaltningen rekommenderar invånarna att lämna Bachmut. Bussar för evakuering rullar fram på gatorna. Men även om alltfler lämnat staden inför vintern beräknar Anna Petryienko-Poluchina att kring 15 000 stannat kvar i staden och omgivningarna: i första hand äldre. ”De säger att det är deras hus, deras mark”, säger hon lugnt.

Utanför hjälpcentret klagar brandmannen över dålig effektivitet i evakueringarna. Han berättar med bitterhet i rösten historien om en mamma och hennes son, som blev evakuerade till Dnipro för att sedan återkomma till Bachmut för ”det var ingen som tog emot dem där”. Vid återkomsten blev kvinnan dödad i en bombattack. ”Folk vet inte vart de ska ta vägen för alla skiter i vad som kan hända dem. De känner sig övergivna”, säger han dystert.

Ivan, ung frivillig från hjälpbataljonen *Hospitaliers*, som har i uppdrag att evakuera soldater och civila som sårats, delar delvis den uppfattningen. Enligt honom är en del av befolkningen i denna en gång välmående gruvregion övertygade om att de styrande i Kiev övergivit dem ”och förstår inte att de kommer att få hjälp om de blir evakuerade till andra städer”. Följden blir att invånarna inte ger sig av ”förrän deras bostäder träffats av artilleriet eller när deras närmaste dör”.

Spänt mellan delar av befolkningen och Ukrainas armé

De sista civila i Bachmut lämnar bara sina källare eller sina lägenheter för att ta hand om de mest akuta behoven: leta mat, dricksvatten och något att värma sig med. I trappuppgångarna hugger grannar ved och kokar te. Frivilliga har öppnat ställen för utdelning av humanitär hjälp. Ett tiotal affärer håller fortfarande öppet. Inne i dem lyser man upp med stearinljus i brist på ström.

I skuggan av en tidigare restaurang där fönstren är täckta med plankor säger Iryna Drozdova, som ansvarar för ett av ställena för utdelning av hjälp, att hon beslutat sig för att ta hand om dem som blivit kvar. ”Här är vi hemma hos oss. Om alla ger sig av, vem ska då hjälpa dem?”, säger hon upprört. ”Vi stannar här och väntar på att det blir fred, vi tror på vår armé.”

Efter flera månaders krig är relationerna spända mellan delar av befolkningen och armén. Utanför en fastighet visslar granater förbi i skyn innan de slår ned i centrum. Några grannar fortsätter oberört att diskutera utanför entrén. De värmer vatten på en snabbt hopradsad brasa. En liten pojke med blå ögon och mörka ringar under dem leker med en gren. Vladimir Tjuljenko, en skäggig man iförd en basebollkeps från Yankees i New York, pekar på det gapande hålet i fastigheten mitt emot. Han är övertygad om att det är de ukrainska styrkorna som stått för det för att ”kamma in pengar från det internationella samfundet”. Det hettar till i den lilla gruppen och man är upprörd över den militära närvaron i staden. ”Varför har man placerat stridsvagnar utanför våra fastigheter?”, säger Tatjana Sjuljenko upprört. ”Man krigar inte inne i staden, det gör man utanför.”

Gruppen av grannar fortsätter med att hylla Rysslands goda sidor och delar av Kremls vokabulär kan höras. Visst blev Mariupol i sydost massivt bombat av ryska trupper som intog staden i maj. Men där ”har ryssarna redan byggt nya hus, där finns det värme och elektricitet”, säger sig Vladimir Tjuljenko veta.¹ Han säger också: ”Det är inte något uttryck för respekt när president Zelenskyj ber Rysslands president fara åt helvete. Det är inte så man bedriver politik.”

”Bachmut kommer att förbli ukrainskt”

Plötsligt dyker Galina Serjogina upp iförd en rosa, inte längre särskilt ren skidoverall. Hon bor på samma gård, men stöder de ukrainska trupperna. Hon säger hej till gruppen innan hon återgår till den källare där hon tillbringar nätterna med åtta andra grannar. Hon är hårt sminkad, ansiktet kantigt, och säger bestämt att hon tänker stanna för att ta hand om de djur som blivit hemlösa. När det gäller de politiska stämningarna i grannskapet säger hon sig ha

¹ Det skulle vara intressant att veta varifrån sådana uppgifter kommer eller om det bara är önsketänkande. Mariupol blev mycket illa åtgånget (över 85% av staden förstörd) och av de ursprungligen drygt 425 000 invånarna är mindre än 100 000 kvar. Någon återuppbyggnad har heller inte påbörjats. Det är något som nog först kommer att ske efter kriget är slut.

blivit våldsamt utskälld efter att ha låtit ukrainska soldater bo i en övergiven lägenhet. ”Jag undrar verkligen hur de här människorna skulle reagera om ryssarna kom hit. Om ryssarna går in i Bachmut kommer de inte att be om något. De kommer att ta för sig.”

På kullarna kring Soledar, en liten stad känd för sin saltgruva som försörjde hela Ukraina före kriget men som nu är scenen för några av de mest våldsamma striderna. Nikita Istomin, befälhavare för en enhet av 93:e brigaden, tror själv att de flesta här är fördelaktigt inställda till den ukrainska armén, men medger också: ”Folk här är svåra.” 22-åringen är mest förvånad: ”Jag har sett bilderna från Cherson, med alla människor som grät. Här är allt fullständigt annorlunda.” Den unge soldaten har hållit ställningarna i fyra månader. Han klagat över att inte ha tillräckligt med ammunition mot det ryska artilleriets eldstorm. Fiendestyrkorna tränger på främst i norr och i söder för att kunna inta staden. ”Vi är inte rädda för att åka till fronten, vi är rädda för att mista folk som vi älskar. Det är det som är svårast.”

I källaren till ett litet hus i Soledar säger Sergiy, chef för ett artillerikompani i 93:e brigaden, att huvuddelen av fiendestyrkorna utgörs av legosoldater från Wagnergruppen plus ryska fångar som nyligen mobiliserats. ”De är helt klart här och tjetjenska enheter är inte långt borta.” På ett litet bord vidarebefordrar walkie-talkies och radioapparater regelbundet dånet och visslingarna från frontlinjen i närheten. Han medger att ”det skett en del mindre förändringar i terrängen” sedan de ryska styrkorna utan uppehåll börjat attackera Bachmut. ”Vi har dragit oss tillbaka till bättre försvarsställningar i stället för att ligga kvar i öppen terräng. Det var mer fördelaktigt för oss.”

Denna söndagförmiddag avslutas hos en sjukvårdsavdelning i framskjuten position. Allt färre sårade kommer in. Kirurgen Volodymyr Pigulewski, en man med nerver av stål som varit i tjänst här sedan den 11 augusti, försäkrar att de ukrainska styrkorna kommer att hålla ut: ”Bachmut var, är och kommer att förbli en ukrainsk stad. Precis som Lugansk och Donetsk.” Yara, den unga frivilliga, som inte hade några medicinska kunskaper innan hon hamnade här för två månader sedan, uttrycker sina förhoppningar annorlunda: ”De som kommer efter oss kommer att hålla ut ända till seger.”

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Federico Fuentes samtalar med ukrainska socialisten Hanna Perechoda: [Om ukrainsk identitet, språkfrågan och Donbas: "Invånare i Cherson hälsar ukrainska soldater på ryska"](#)

Daria Saburova: [Frågor om Ukraina](#)

Chris Slee: [Östra Ukraina och dess komplexa historia](#)